

Όλοι είμαστε **λαθρεπιβάτες**, όταν ξεχνάμε **ποιοι είμαστε και γιατί υπάρχουμε**

Με το ιστορικό του **μυθιστόρημα «Λαθρεπιβάτης μιας ζωής»** ο Βασίλης Ξ. **Σπηλιωτόπουλος** κάνει το λογοτεχνικό του ντεμπούτο με τρόπο αποκαλυπτικό.

Συνέντευξη στην Γιώτα Βαζούρα

Αικηγόρος και επιχειρηματίας με μακρά επιτυχημένη διαδρομή, ο συγγραφέας επιλέγει την πεζογραφία για να αφηγηθεί την ιστορία της προεπαναστατικής Ρωσίας σε ένα έργο μέσα από το οποίο επιχειρείται ένα υπαρξιακό σχόλιο επάνω στον άνθρωπο, την έννοια της κοινωνικής ανισότητας και της πολιτικής ανεπάρκειας. Και το κάνει με αυθεντική πνευματική ένταση, με γραφή στοχαστική, λιτή και ταυτόχρονα λυρική. Το κύριο μέρος των εσόδων από το **μυθιστόρημά** του θα προσφερθεί για την στήριξη της «Ελπίδας», του Συλλόγου φίλων παιδιών με καρκίνο - μια πράξη που αντανακλά το ήθος και την σεμνότητα του συγγραφέα, τόσο στον λόγο όσο και στις πράξεις του. Με αφορμή την κυκλοφορία του πρώτου του βιβλίου ο κ. **Σπηλιωτόπουλος** μιλάει στο «**ΕΣΤΙΑζω**» για την πολύχρονη έρευνά του, για τον ήρωα-αφηγητή της ξεχωριστής ιστορίας του, που βρίσκεται ξαφνικά στην καρδιά της ρωσικής Ιστορίας, για το πώς η συγγραφή του βιβλίου αποτέλεσε για εκείνον «μια καθολικά θεραπευτική διαδικασία κατά την διάρκεια των ασθενειών του με καρκίνο» και μας καλεί να αναρωτηθούμε κατά πόσο «εν τέλει μπορούμε να διατελούμε αδιάφοροι, βυθισμένοι στην ευτελή μας ευδαιμονία, όταν ολόγυρα διασπράττονται εγκλήματα». Άλλωστε, όλοι είμαστε **λαθρεπιβάτες**, όταν ξεχνάμε ποιοι είμαστε και γιατί υπάρχουμε.

Τι σας ενέπνευσε να αφηγηθείτε την Ιστορία της Ρωσίας μέσα από τα μάτια ενός πρώην μουζίκου που γίνεται έμπιστος του πρίγκιπα Στρογγανόφ;

Η ιδιότητα του αφηγητή ως γόνου οικογένειας μουζίκων, οι οποίοι χειραφετήθηκαν μέσα από την μεταρρύθμιση του τσάρου Αλέξανδρου Β', έχει κομβική σημασία για την εξέλιξη της

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΧΑΝΟΥΝ ΚΑΘΕ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΚΗ, ΑΠΑΞΙΩΝΟΝΤΑΙ ΣΕ «ΡΕΤΑΛΙΑ», 'ΩΣ ΤΗ ΒΙΑΙΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΗΜΜΥΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ. ΜΗΠΩΣ ΔΕΝ ΖΟΥΜΕ ΜΙΑ ΑΝΑΛΟΓΗ ΠΟΡΕΙΑ;

ιστορίας. Καταρχάς σκοπός μου ήταν να προσπαθήσω να παρουσιάσω την αυτοκρατορική Ρωσία και την εξέλιξη του επαναστατικού της κινήματος μέσα από την ματιά τόσο ενός πρώην μουζίκου όσο και του φίλου του, του πρίγκιπα Στρογγανόφ.

Το **μυθιστόρημα** παρακολουθεί τις διαφορετικές οπτικές των δύο πρώων, έτσι που επιχειρεί να χηλυλάσει την διαλεκτική που αναπτύχθηκε εκείνη την περίοδο στην κοινωνία της Ρωσίας, με όλες τις αντιφάσεις και συγκρούσεις. Επιπλέον να εισηγηθώ ότι ο

αφηγητής δεν είναι απλώς και μόνο πρώην μουζίκος, αλλά πολύ περισσότερο ένα έξυπνο, μορφωμένο και κυρίως ανήσυχο πνεύμα, ένας πραγματικός απελευθερωτής, ο οποίος, εκτός από κριτική σκέψη έναντι των εξελίξεων που βιώνει στην πατρίδα και τον κόσμο του, πρωτίστως είναι ένας άνθρωπος που επιμένει να αναζητεί διεξοδό από τις αντινομίες και τις παθογένειες του ίδιου του εαυτού του. Είναι, με λίγα λόγια, κάποιος που «ταξιδεύει» διαρκώς, αμφισβητώντας δεδομένα και αναθεωρώντας οπτικές

και πρακτικές. Ένας χαρακτήρας με αρχές που δεν δεσμεύεται από ιδεολογικές ή άλλες προκαταλήψεις, όσο αυτό είναι δυνατόν για ένα κοινωνικό ον.

Γιατί επιλέξατε να ξεκινήσετε την αφήγηση με μια «τυχαία» συνάντηση που γίνεται καθοριστική για την συνέχεια;

Μα μήπως η ζωή είναι κάτι άλλο από καθοριστικές συμπτώσεις και συγκυρίες; Το βιβλίο εκτός των άλλων στοχεύει την ανθρώπινη οίηση και τις βεβαιότητες που αυτή καθορίζει. Επιχειρεί να ανακαλέσει στο προσκήνιο του ψυχισμού τού αναγνώστη κάποια θεμελιώδη ερωτήματα, από αυτά που διαμορφώνουν την ουσιαστική καλλιέργεια. Αποσκοπεί στην μετριοπάθεια και την ταπεινοφροσύνη. Δε Ξέρω αν το επιτυγχάνει, αλλά ακόμη κι αν έστο ένας αναγνώστης αναθεωρήσει σε μια τέτοια οπτική, τότε θα μπορώ να είμαι ευτυχής ότι κάτι επικοινωνήσα. Να σημειώσω επίσης ότι η επιλογή της δολοφονίας του τσάρου - ελευθερωτή των μουζίκων ως αφηγητής της κύριας πλοκής μόνο τυχαία δεν είναι. Η τραγική αυτή εμπειρία αποτελεί για τον αφηγητή καίριο σημείο στην εξελικτική του διαδικασία, αφού αποτελεί έναυσμα ριζικών μεταβολών για την ψυχική και πνευματική του πραγμάτωση.

Το έργο σας καλύπτει μια βαθιά παραγμένη περίοδο της ρωσικής Ιστορίας. Τι ήταν αυτό που σας ώθησε να επικεντρωθείτε στην εποχή πριν και μετά την Επανάσταση του 1917;

Η εποχή που περιγράφω είναι μια περίοδος πυκνή σε γεγονότα και μετασχηματισμούς, αλλά και έμφορτη ψυχικών εντάσεων, με αποκορύφωμα την επανάσταση, αυτήν που εκτόνωσε όλο βία και ένταση τις δυνάμεις της ανατροπής και του χάους, σε σημείο τέτοιο που ο χρόνος φάνηκε να συμπέζεται, λες, σε «μαύρη τρύπα». Στην πραγματικότητα, από τουλάχιστον τα τέλη του 18ου αιώνα η ρωσική αυτοκρατορία είχε ξεκινήσει μια διαδρομή αλλαγής, η οποία από την εξέγερση των Δεκεμβριστών το 1825 και ύστερα ακολούθησε βαθμιαία πορεία ριζοσπαστικοποίησης. Επρόκειτο για περίοδο μεταβατική, καθώς τα πάντα, όλες οι παράμετροι και τα δεδομένα βρέθηκαν υπό αμφισβήτηση. Ταυτόχρονα, οι ιθύνουσες τάξεις της αυτοκρατορίας οχυρώθηκαν ως επί το πλείστον πίσω από τα αναχώματα των προνομίων τους, εθελουφλώντας πως έτσι θα αποφύγουν το αναπόφευκτο. Ας είχε προεξοφλούσε ο τσάρος Αλέξανδρος Β' πως αν δεν γίνονταν αλλαγές από πάνω, θα ερχόταν βίαιη η ανατροπή από την βάση. Δυστυχώς, το μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα δεν ήταν ούτε αρκετό, μα ούτε ολοκληρώθηκε. Ακολούθησαν η αντιδραστική πολιτική του Αλέξανδρου Γ' και η φεταλιστική παρουσία του Νικολάου Β', έτσι που αν και εκείνα τα χρόνια η Ρωσία είχε από τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τις μεγάλες δυνάμεις της εποχής, οι συγκυρίες δημιούργησαν το εκρηκτικό πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό μείγμα που κορυφώθηκε με την ανατροπή μιας καθεστωτικής τάξης αιώνων, με αποτέλεσμα το τσαρικό καθεστώς να καταρρεύσει «αύτανδρος», σχεδόν χωρίς αντίδραση, με την «ορχήστρα να παίζει στο σαλόνι της πρώτης θέσης»...

1. ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΕΣ , ΟΤΑΝ ΞΕΧΝΑΜΕ ΡΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ...

Μέσο: . . . . . ΕΣΤΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΣΤΙΑΖΩ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/07/2025

Σελίδα: 33

ΟΣΟ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ «ΠΡΟΠΑΤΟΡΙΚΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ» –ΚΑΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΕ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ–, ΑΛΛΟ ΤΟΣΟ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ, ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ, ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ, ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΕΣ Η ΟΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΤΑΜΠΕΛΕΣ, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΑΛΛΟ ΔΕΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΑΠΟ ΕΓΩΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥΣ

Πρόκειται λοιπόν για μια εξαιρετικά ρευστή περίοδο, όπου, κατά ένα τρόπο, η Ιστορία έχει πάρει ρότα, την ίδια ώρα που χωρίς υπερβολή οι ιθύνοντες βαυκαλίζονται «σταδιαρίζοντας» με τα «σπιτικά» pronómia τους. Είναι μια εποχή κατά την οποία οι βασικές αρχές χάνουν κάθε νομιμοποιητική λογική, απαξιώνονται σε «ρετάλια», ως τη βίαιη καταστροφή τους από την πλημμυρίδα της εξέλιξης. Μήπως δεν ζούμε μια ανάλογη πορεία; Σήμερα, όπου η τεχνολογική εξέλιξη καλπάζει αναφομοίωτη από τις κοινωνίες ανοίγοντας τεράστια και αγεφύρωτα χάσματα σε κάθε έκφραση και εκδοχή της ζωής και της συμβίωσης, τώρα που η κλιματική αλλαγή μάς θέτει ενόπιον προτόγνωρων προκλήσεων, την ώρα που τα κάποτε στέρεα δεδομένα και οι βεβαιότητες μας κλυδονίζονται, οι ηγέτες μας μοιάζουν άβουλοι και φοβικοί, επιλέγοντας να οχυρώνονται σε προχώματα διαχειριστικής πεπατημένης, πολλές φορές κραδαίνοντας λάβαρα της πιο στρεβλής εγωπάθειας, ως την άσκηση κτηνώδους βίας... Την ίδια ώρα, εμείς των προνομιούχων χωρών εθελουφλούμε στο καλειδοσκόπιο μιας επίπλαστης και ασταθούς ευδαιμονίας, χαριεντιζόμενοι οι περισσότεροι στα αγαθά ενός ανυπόφορου «μικρο-αστισμού»... Αλλά και, ακόμη χειρότερα, αδιαφορούμε υποκρινόμενοι, πορρωμένοι και αποχαινωμένοι ενόπιον ενός επερχόμενου, το οποίο μόνο μυστηρώδες και ανεξχνιάστο δεν είναι. Με απλά λόγια, πρόκειται για αναπάντεχη ύβρη. Βιώνουμε την αλλαγή οφθαλμοσκοπώντας με το βλέμμα στο πριν... Το βιβλίο φιλοδοξεί να υπενθυμίσει την κακοδαιμονία της αλαζονικής τύφλωσης, να ανακαλέσει την ταπεινοφροσύνη και το ήθος στο προσκήνιο μιας εποχής που αρέσκειται στην υπερβολή, τις κενές μεγαλοστομίες, την Ήπιασία, την κατάπτωση στο άλογο. Όσο επιμένουμε να αγνοούμε την ασχήμια, το βέηλο, την βαθιά πώρωση για το ευτελές, τότε ναι, θα συγκλονιστούμε από το επαχθές.

Τι ειδους έρευνα κάνατε για να αποδώσετε με ακρίβεια την τσαρική Ρωσία; Υπήρχαν συγκεκριμένες πηγές ή ιστορικά πρόσωπα;

Η έρευνα διήρκεσε χρόνια και βασίστηκε σε πλήθος άμεσων και έμμεσων πηγών. Κύριο ρόλο για την διαμόρφωση άποψης και προσέγγισης του πνεύματος και της ψυχής της εποχής έπαιξαν απομνημονεύματα ανθρώπων που έζησαν τότε και από κοντά τα γεγονότα. Έτσι ασχολήθηκα επισταμένα με μαρτυρίες μουζίκων, αριστοκρατών, πρέσβων, στρατιωτικών κ.ά.. Αλήθεια είναι πως η όλη διαδικασία ήταν μια επίπονη, ωστόσο συναρπαστική διαδρομή. Προσωπικά, εκτός από την συγγραφή του βιβλίου, η οποία οπωσδήποτε ήταν μια καθολικά θεραπευτική διαδικασία κατά την διάρκεια των ασθενειών μου με καρκίνο, η σύγκλιση με όλους αυτούς τους αφανείς ή επιφανείς ήρωες βοήθησε να κατανοήσω περαιτέρω το άχρονο της ανθρώπινης ιδιοσυγκρασίας- εννοώ την καθιλωτική εμμονή σε κακοδαιμονίες και παθογένειες, τις οποίες καλύπτουμε κάτω από έναν ακραία απεχθή όσο και ανόητο φαρισαϊσμό.

Κατά την πολυετή σας έρευνα, υπήρξε κάποιο ιστορικό γεγονός ή στοιχείο που σας αφιρόδισε ή σας έκανε να αναθεωρήσετε για κάτι;

1. ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΕΣ , ΟΤΑΝ ΞΕΧΝΑΜΕ ΡΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ...

Μέσο: . . . . . ΕΣΤΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΣΤΙΑΖΩ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/07/2025

Σελίδα: 34

Η ερώτηση αυτή με δυσκολεύει. Θα προσπαθήσω να είμαι όσο πιο ειλικρινής: Οπωσδήποτε σε μια μακροχρόνια ενασχόληση συγγραφής εξελίξεις και διαμορφώσεις μαζί με το έργο. Η δημιουργία απαιτεί μόχθο και στοχασμό, ειλικρίνεια και θάρρος- βασικά όμως ανοιχτούς ορίζοντες, ώστε να γίνεις δέκτης και πομπός. Όλα αυτά αποτελούν τελικά μια μυσταγογία κόπου και λύτρωσης, μια διεργασία ωρίμανσης μέσω διαρκών ψυχικών και πνευματικών παλινωδιών. Στο τέλος της συγγραφής είσαι ένας κατά το μέρος ή το όλον «αναγεννημένος» άνθρωπος. Έτσι θα πω πως δεν υπήρξε κάποιο συγκεκριμένο γεγονός, το οποίο να έπαιξε τόσο καταλυτικό ρόλο ώστε να αναθεωρήσω κάτι. Στο σύνολό της όμως η αναζήτηση και η ερμηνεία εκείνης της εποχής είχαν έναν έντονα διαπλαστικό ρόλο. Κάτι που οφείλω μοιραυτά να επισημάνω είναι το πόσο με εντυπωσίασε η διορατικότητα, η χαλύβδινη επιμονή, ο φανατισμός και η ιδεολογική προσήλωση του Λένιν. Ο άνθρωπος αυτός πήρε από το χέρι μια φανατική και απόλυτα πειθαρχημένη μειοψηφία, αυτήν που ο ίδιος είχε διαμορφώσει, και χωρίς φιορτούρες την θρόνιασε στην εξουσία. Εν πολλοίς σίκωσε ο ίδιος το βάρος της Ιστορίας τις εποχές του ανατρέποντας και διαμορφώντας ιστορικά δεδομένα. Δεν θέλω να μακρολογήσω, όμως θα πω ότι ο Λένιν με την ανυποχώρητη θέλησή του σημάδεψε

ανεξίτηλα και προδιέγραψε τον 20ο αιώνα. Ένα πράγμα που οφείλει να γίνει σαφές είναι πως η Ιστορία της Ρωσίας των αρχών του προηγούμενου αιώνα υπήρξε ο προάγγελος της συνέχειας. Η αναμέτρηση των αντιδραστικών και ριζοσπαστικών δυνάμεων, η ακραία πόλωση που ακολούθησε, η επικράτηση του Λένιν και των Μποσεβίκων του, ο ρωσικός εμφύλιος, όλα αυτά επηρέασαν πολυδιάστατα και καθοριστικά την ιστορική εξέλιξη, όχι μόνο στην Ρωσία αλλά διεθνώς. Χωρίς τον Λένιν ο φασισμός και ο ναζισμός μάλλον δεν θα αποτελούσαν ιστορική εκδοχή, ενδεχομένως δεν θα καθόριζαν τον προηγούμενο αιώνα ως αυτόν των ιδεολογικών φανατισμών, εξαχρειώνοντας ακόμη περισσότερο την κτηνώδη φύση μας.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΦΙΛΟΔΟΞΕΙ ΝΑ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΕΙ ΤΗΝ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΖΟΝΙΚΗΣ ΤΥΦΛΩΣΗΣ, ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΕΣΕΙ ΤΗΝ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΗΘΟΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ ΠΟΥ ΑΡΕΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΗ, ΤΙΣ ΚΕΝΕΣ ΜΕΓΑΛΟΣΤΟΜΙΕΣ, ΤΗΝ ΞΙΓΑΣΙΑ, ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΑΛΟΓΟ

Η γραφή σας είναι πυκνή, χωρίς περιττολογίες, αλλά ταυτόχρονα σε πολλά σημεία του βιβλίου βαθιά λυρική. Πώς χτίσατε αυτήν την ισορροπία;

Σας ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια. Η αλήθεια είναι ότι πάντα έγραφα, αλλά ποτέ δεν είχα πάρει την απόφαση να επιχειρήσω κάτι τόσο εκτενές και τολμηρό. Η δομή και η εξέλιξη του μυθιστορήματος ακολούθησε ουσιαστικά τους εγγενείς μου ρυθμούς, πάντα κάτω από την επίδραση της ψυχικής μου διάθεσης, κυρίως κατά την περίοδο των μαχών μου με τον καρκίνο.

Βασικά είναι η κατά κάποιο τρόπο αποτύπωση των ημιτόνων και συνημιτόνων μιας μακράς και οδυνηρής διαδρομής, της οποίας κοινός παρονομαστής υπήρξε η λαχτάρα για την ζωή, αλλά και το ανθρώπινο μέτρο ενώπιον του θανάτου. Το ιστορικό **μυθιστορήμα** μου, εκτός από αφήγηση, είναι η προσωπική ζήμηση με την εξισορρόπηση χρόνου και άχρονου, ύπαρξης και συνέχειας(ς).

Η τεχνική της «παράλληλης ζωής» του ήρωα δίνει στην εξουσία, αλλά και έξω από αυτήν, θυμίζει κινηματογραφική δομή. Σας ενδιέφερε καθόλου η

κινηματογραφική διάσταση στην αφήγηση;

Ποτέ κατά την διάρκεια της συγγραφής δεν μου είχε περάσει από τον νου η προοπτική κινηματογραφικής απόδοσης της ιστορίας ούτε, φυσικά, μια ανάλογη διάσταση στο ύψος της. Εκείνο που στόχευσα ήταν η εκφραστική αρτιότητα. Με αυτό εννοώ πως ήθελα να επιτύχω κοινωνία, να δώσω στον αναγνώστη την δυνατότητα του στοχασμού, της απελευθερωμένης από δογματισμούς εκτίμησης, της με λίγα όσο το δυνατόν λόγια ανακίνησης κρυφών, αλλά θεμελιωδών ανησυχιών, χωρίς προϋποθέσεις και αποκρίσεις.

Υπάρχει κάποια φράση ή σκηνή στο βιβλίο που αποτελεί, για εσάς, την «καρδιά» του έργου;

Υπάρχει μια πρόταση, η οποία χαρακτηρίζει το **μυθιστορήμα** καθολικά. Προέρχεται από μια στροφή από τον «Φάουστ» του αζεπέραστου Γκαίτε, ο οποίος με μαεστρία, αλλά και απόλυτο συμβολισμό, βάζει τον Μετριοφελή να λέει:

*Είμαι το πνεύμα που τα πάντα αρνείται!
Και σωστά, γιατί ό,τι στον κόσμο γεννιέται
Αΐζει στο τέλος να χαθεί.*

Σε αυτά τα λόγια του διανοούμενου δαίμονα συνοψίζεται μια, αν όχι αυτή η αναστρέψιμη α-λήθεια του κόσμου μας. Φυσικά και αυτή διατρέχει την πλοκή του βιβλίου, του οποίου η αφήγηση αφορά στις εγγενείς αντιράσεις, την ανείρεση και την διάψευση ως κύρια συστατικά κάθε υπαρκτικού, πολύ περισσότερο ότι ανθρώπινου. Αλίμονο, μίπως σε αυτήν την «Teufelsprakt» –«Συμφωνία με τον διάβολο»– δεν εδράζεται η ουσία της ανθρώπινης συνείδησης και δράσης; Μα ακριβώς αυτήν την συνθήκη θα όφειλε να αποσκοπεί να υπερβεί ο λεγόμενος πολιτισμός μας, αν θα ήθελε να πραγματοποιήσει το ίδιο το νόημα της έννοιας. Κι όμως εμείς εξακολουθούμε πιστοί στην συμφωνία μας και φερέγγυοι έναντι του δαίμονα- βιώνουμε περηχαρές τις στρεβλώσεις της προπατορικής μας «επιλογής»...

Υπάρχει στο έργο μια βαθιά απογοήτευση για την ιδέα της προόδου. Είναι ο 20ός αιώνας «μια βίαιη αυγή»; Ή υπάρχει χώρος για ελπίδα;

Δε θεωρώ ότι ο 20ός αιώνας και τα πρώτα χρόνια του 21ου έχουν να επιδείξουν κάτι συνταρακτικά διαφορετικό σε σχέση με την γραμμική πορεία της ανθρώπινης ιδιοσυγκρασίας και δράσης. Βεβαίως και η πρόοδος των επιστημών και της τεχνολογίας είναι ταχύτερες και μάλιστα επαχυνόμενες, παρ' όλα αυτά στην ουσία της υπάρχει ο άνθρωπος δεν έχει καταφέρει να κάνει την παραμικρή υπέρβαση έναντι των κακοδαιμονιών της ιδιοσυγκρασίας του. Μα ούτε βήμα. Εξακολουθεί αμετανόητα προσπληρωμένος στην αλαζονεία, τον εγωισμό, την επιστολαιότητα, και μάλιστα –αν μου επιτρέψετε– με έναν διαρκώς μεγαλύτερο καιροσκοπισμό, έτσι που κύριο χαρακτηριστικό των χρόνων μας δεν είναι τίποτε άλλο από αφόρητη εξαχρείωση. Τα πάντα στον βωμό της εμπορευματοποίησης... Υπάρχει χώρος για ελπίδα; Μα τι θα ήταν μια ζωή χωρίς ελπίδα; Άλλωστε κατά την θεμελιώδη «Έξοδο» μας προσφέρθηκε αυτή, το πρόνομιό της βουλήσεως και της επιλογής. Με λίγα λόγια, ο Θεός, η φύση ή όποια τέλος πάντων ερμηνεία υιοθετεί ο καθένας, εκτός από το «βάρος» της αμαρτίας, μας ενύπησαν με την εκδοχή της συγχώρεσης, αλλά και της ανείρεσης, την δυνατότητα να επιζήτησουμε την αντιστροφή μιας αδιέξοδης πορείας, η οποία διέπεται από την εγγενή διάψευση, τον επίμονο θάνατο του εφήμερου. Μας προσφέρθηκε η δυνατότητα αυτού που ονομάζουμε «Θεώρηση» και έτσι κάποιοι σπουδαίοι, ωστόσο λίγοι, έκαναν τέχνη. Ο Μιχαήλ Άγγελος, ο Μπαχ, ο Γκαίτε, ο Χέρμαν Έσσε, και κάποιοι ακόμη, έβλεπαν το λιθαράκι τους για να αφουγκραστεί η ανθρωπότητα να υπερβηστικό. Κι όμως η ευγένεια, η μεγαλοφροσύνη, εξακολουθούν στο περιθώριο της ανθρώπινης κινητικότητας. Ματαιιοποιούμε αλαζόνια, δοξολογώντας την ασυναρτησία ως πρόοδο και αξία, ενώ απλώς μένουμε αυτάρεσκα στάσιμοι στην αναπηρία

1. ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΕΣ , ΟΤΑΝ ΞΕΧΝΑΜΕ ΡΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ...

Μέσο: . . . . . ΕΣΤΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΣΤΙΑΖΩ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/07/2025

Σελίδα: 35

του αποσπασματικού. Η ελπίδα υπάρχει ολοζώντανη και είναι κομμάτι μας, αλλά απαιτεί θάρρος και ειλικρίνεια, μαζί και ταπεινοφροσύνη, ώστε «ο καθρέπτης να γίνει παράθυρο»...

Η αφήγηση έχει έντονη φιλοσοφική διάσταση. Υπάρχουν παραπομπές σε πολλούς Δυτικούς στοχαστές. Ποιοι φιλόσοφοι ή συγγραφείς επηρέασαν περισσότερο την σκέψη σας;
Η αφήγηση ακολουθεί την διαδρομή μιας ζωής. Είναι η προσωπική μαρτυρία ενός ανθρώπου, ο οποίος λόγω της ψυχασθένειας του δεν βολεύεται, μα επιζητεί την αρμονία, την σύνδεση της αρχής με το τέλος... Πράγματι στο βιβλίο υπάρχουν παραπομπές σε πολλούς Δυτικούς στοχαστές, τους οποίους εννοείται πως σέβομαι απεριόριστα. Στο σημείο όμως αυτό οφείλω να ξεκαθαρίσω: Παρ' όλη την αναφορά σε φορείς της Δυτικής κουλτούρας, ως είναι σαφές ότι δεν είμαι οπαδός της αποσπασματικότητας του πολιτισμού, αλλά πιστεύω στην πανανθρώπινη διάστασή του. Όσο δηλαδή είμαστε όλοι φορείς της «προσπατορικής αμαρτίας» -και είμαστε με βεβαιότητα-, άλλο τόσο ο πολιτισμός αποτελεί παράγωγο και κληρονομιά της πανανθρώπινης διάνοιας, χωρίς σύνορα, ιδεολογικές, θρησκευτικές, εθνολογικές ή όποιες άλλες ταμπέλες, οι οποίες άλλο δεν εξυπηρετούν από εγωιστικούς κατακερματισμούς. Φαντάζομαι ότι πολλούς θα τους ξενίσει, ίσως και θίξει η άποψη αυτή, όμως καλό θα ήταν να αντιληφθούμε την θέση μας σε αυτόν τον κόσμο με ένα άλλο, ευρύτερο βλέμμα, πιο «κοσμοπολίτικο», όπως θα ήθελε ο μέγας Καντ (ας ήταν και Γερμανός...).

Πώς θα θέλατε να διαβαστεί το βιβλίο σας - κυρίως ως ιστορικό ντοκουμέντο, φιλοσοφική-στοχαστική ή προσωπική ανθρώπινη αφήγηση;

Μα, όπως κάθε βιβλίο, ως επιτύχει την διέγερση που ανταποκρίνεται στη ψυχο-πνευματική διάσταση κάθε αναγνώστη. Αν πάντως πρέπει να το χαρακτηρίσω, πρόκειται για την προσωπική αφήγηση μιας απελευθέρωσης νόησης, η οποία αρνείται να περιοριστεί στα δεδομένα της κοινωνικής της πραγματικότητας, επιζητεί να αναμετρηθεί με το ουσιαστικό εύρος και βάθος της ύπαρξης. Φυσικά και είναι μια διάνοια ευεπίφορη στις εξελίξεις της εποχής της, από τις οποίες όμως επιζητεί να αντιλήσει το «νέκταρ» του ουσιαστικού, αποδεσμευόμενη όσο το δυνατόν από τις «αλυσίδες» του Ρουσσώ.

Βλέποντας τις σημερινές παγκόσμιες εξελίξεις, τι πιστεύετε ότι έχει να μας διδάξει η κατάρρευση της αυτοκρατορικής Ρωσίας; Όπως αναφέρο και πιο πάνω, η κατάρρευση της αυτοκρατορικής Ρωσίας υπήρξε ένα παγκόσμιο γεγονός, όχι μόνο λόγω των συνεπειών που προκάλεσε σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό

κ.λπ. επίπεδα, μα κυρίως γιατί αποτέλεσε μια κεφαλαίοδη σύντηξη, κατά τρόπο που διαχρονικές θεμελιώδεις αλήθειες πραγματοποιήθηκαν βίαια, ταυτοχρόνως με «ενοχλητική» σαφήνεια, έτσι που η ανθρώπινη σιγουριά και αυτοπεποίθηση επιλήψαν καίρια. Ας μην ξεχνούμε ότι η Ρωσική Επανάσταση και η επικράτηση των Μπολσεβίκων συνέβησαν σε μια εποχή όπου η παγκόσμια κοινή γνώμη ήταν ήδη σε κρίσιμο βαθμό «πραγματισμένη» από την ανελέητη σφαγή του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Η εμπιστοσύνη των λαών προς τους ηγέτες και τις ελίτ είχε κλονιστεί από την εν πολλοίς διάψευση των πολιτικών τους, με την εποχή των αυτοκρατοριών και των δυναστικών οικογενειακών ισσορροπιών να αποδεικνύονται αναχρονιστικές και παράκαιρες. Η ανατροπή της αυτοκρατορικής Ρωσίας υπενθύμισε ότι η ιστορία και η ζωή επιμένουν να περιγελούν τις ανθρώπινες βεβαιότητες: μας ταρακουνούν «κυνικά» από την αλαζονεία που δηλητηριάζει την κοντόφθαλμη διάνοιά μας. Καλό, νομίζω, θα ήταν να επανεξετάσουμε τις όποιες βεβαιότητες και δεδομένα, να αναρωτηθούμε αν υπάρχει κάποιος λόγος για τον οποίο πιστεύουμε ότι η εμπαρήνη θα επικυιάξει μια πιο στοργική στάση στις σημερινές μας αλαζονικές και εξαχρειωμένες πρακτικές. Πόσο εν τέλει μπορούμε να διατελούμε αδιάφοροι, βυθισμένοι στην ευτελή μας ευδαιμονία, όταν ολόγυρα διαπράττονται εγκλήματα, όσο εμείς οι ίδιοι εξακολουθούμε αμετανόητοι μπροστά σε έναν κόσμο που μοιάζει να έχει μπουχτίσει από έναν «πολιτισμό» που εκθειάζει με αυθάδεια την βαρβαρότητα;

Αν μπορούσατε να συνομιλήσετε με τον ήρωά σας στο τέλος της ιστορίας του, τι θα του λέγατε ή τι θα τον ρωτούσατε;
Όπως έχω πει, ο ήρωας - αφηγητής μέσω της διήγησης δεν απαντά, μα αναζητά και θέτει ερωτήματα. Οφείλω επίσης να αποκαλύψω ότι η αφήγηση του πρώην μουζίκου δεν έχει ολοκληρωθεί, καθώς επεξεργάζομαι την συνέχεια και το τέλος της ιστορίας του. Αν κάτι θα επιθυμούσα από αυτό το βιβλίο, αυτό θα ήταν ο αναστοχασμός, η καλλιέργεια ευγένειας και ταπεινοφροσύνης, η καίρια καταπίσηψη κάθε διάθεσης κατακερματισμού της λογικής- η θεώρηση ενός κόσμου στον οποίο το αποσπασματικό και η διάκριση δεν θα έχουν θέση και λογική. Δεν θα έλεγα λοιπόν κάτι εγώ στον αφηγητή, αλλά μάλλον εκείνος σε μένα: «**Αποκλειστικά υπέρβαση του "εγώ" διά της ουσιαστικής αγάπης. Απλώς και μόνο αρμονία - έρωας για το όλον.**»

Το βιβλίο του Βασίλη Ζ. Σπλιωτόπουλου με τίτλο «**Λαθρεπιβάτης μιας ζωής**» κυκλοφορεί από την Κάπα Εκδοτική.